

nerozoznává, nýbrž váže zakročení to jen na předpoklad, že běží o překročení působnosti nebo porušení a chybný výklad zákona. Zakročení to je pak mimoinstančním prostředkem dohlédacím, který lze uplatnit, i když proti opatření obecní rady je přípustno odvolání k obecnímu zastupitelstvu podle 2. odst. § 40 ob. zřiz. Mohl tedy žal. úřad učiniti výrok podle § 103 ob. zřiz. ex offio, nemaje k tomu podnětu v odvolání legitimované strany.

Stížnost dovolává se konečně i § 100 ob. zřiz. a § 99 org. zák. č. 125/27, a dovozuje z nich, že prý byl kompetentní v daném případě rozhodovati okresní výbor. Ani tu nemohl nss dáti stížnosti za pravdu, neboť § 100 ob. zřiz., který jedná o disc. opatření vůči obecní radě, se na daný případ zřejmě nevztahuje, podle § 99 org. zák. přešla pak na nové okresní výbory dohlédací moc nad obcemi, kterou v Čechách vykonávala okresní zastupitelstva (výbory, okr. správ. komise), nikoli však dohlédací moc, která podle ob. zřiz. příslušela úřadům politickým, jakou je i zakročení podle §§ 192 a 193 ob. zřiz.

Č. 10.552.

Samospráva obecní. — Řízení správní: * Vyslovil-li okresní úřad ke stížnosti k němu vznesené, že obec svým usnesením nepřekročila mezí své působnosti (§ 102 ob. zřiz. mor. č. 4/1864 z. z.) a zrušil-li zemský úřad výrok ten, použiv sám ve vlastním oboru působnosti dozorčí pravomoci podle cit. předpisu, může se obec z tohoto výroku odvolati k min. vnitra.

(Nález ze dne 18. května 1933 č. 19.305/32.)

Prejudikatura: srovn. Boh. A 10.386/33.

Věc: Obec S. proti zemskému úřadu v Brně o umístění elektroměru pro veřejné osvětlení v obecní kapli.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Dne 10. března 1921 povolilo obecní zastupitelstvo ve St. tamní čsl. církvi vykonávati náboženské obřady v obecní kapli. Výměrem osp-é v Přerově z 31. ledna 1922, potvrzeným v cestě instanční rozhodnutím min. vnitra ze 7. února 1925, byl výkon usnesení toho v základě § 103 ob. řádu mor. zakázán, ježto obec nemůže s kaplí, která byla v roce 1828 věnována bohoslužbě katolické a od té doby k účelu tomu výlučně používána, bez předchozího srozumění s příslušnými úřady církevními svémocně disponovati.

Ve schůzi, konané dne 19. ledna 1929, usneslo se obecní zastupitelstvo ve S. (dříve St.), aby v oné obecní kapli byl umístěn elektroměr pro zařizované veřejné osvětlení v obci. Na stížnost farního úřadu v P., který v opatření tom spatřoval svémocné zasažení obce do disposičního práva řím.-kat. církve nad kaplí, vyslovil okr. úřad v Přerově výměrem z 20. února 1930, že obec S. usnesením o umístění elektroměru v obecní kapli nepřekročila mezí své působnosti, poněvadž při tom jde o výkon jejího věcného práva vlastnického ke kapli a nikoliv o zásah do práva církve katolické k úkonům bohoslužebným.

K odvolání farního úřadu v P. zemský úřad v Brně nař. rozhodnutím zrušil výměr okresního úřadu z těchto důvodů: »Pravoplatným výměrem býv. osp-é v Přerově z 31. ledna 1922 bylo rozhodnuto, že obecní kaple ve St., nyní ve S., jest určena výlučně k účelům řím.-kat. bohoslužby, a že tudíž obec St., nyní S., ač jest vlastníci kaple, nemá disposičního práva nad ní. Tímto svým určením dostala se však kaple jako předmět věnovaný katolické bohoslužbě, třebas je soukromým vlastnictvím obce, do dispozice příslušných úřadů církevních, jimž jedině přísluší podle § 14 zák. ze 7. května 1874 č. 50 ř. z. rozhodovati, jak se má kaple užívat. Je-li podle uvedeného porušením disposičního práva církve řím.-kat., používalo-li by se budovy, o kterou jde, k účelům bohoslužby jiné církve, tím spíše porušeno bylo by toto právo, mělo-li by býti užíváno kaple pro jiné účely, než účely bohoslužebné. Učinilo-li tedy obecní zastupitelstvo ve S. usnesení, kterým bez předchozího srozumění s příslušnými úřady církevními a tedy svémocně disponovalo s místní kaplí v tom směru, že kaple má býti použito též k umístění elektroměru, tedy jiným způsobem, než k bohoslužbám řím.-kat., překročilo tím zákonné meze své působnosti a porušilo zákon.« K rozhodnutí připojeno poučení, že podle čl. 8 zák. č. 125/27 je konečné.

Maje rozhodovati o stížnosti obce S., musil nss v prvé řadě z důvodů své vlastní příslušnosti zkoumati, zda nař. rozhodnutí je rozhodnutím poslední přípustné stolice správní, a tedy skutečně konečným, za jaké bylo žal. úřadem označeno.

Jak ze svrchu vylíčeného děje je patrné, rozhodl okresní úřad v Přerově ke stížnosti farního úřadu v P., že obecní zastupitelstvo ve S. svým usnesením o umístění elektroměru pro veřejné osvětlení v obecní kapli nepřekročilo mezí své působnosti. Podle svého obsahu není tento výrok zřejmě nic jiného, než odepřením zakročiti proti stěžující si obci ve smyslu §§ 102 a 103 mor. ob. řádu z 15. března 1864 č. 4 z. z. Ve své konstantní judikatuře zastává nss právní názor, že dohled státní správy k obcím podle cit. předpisů děje se nezávisle od jakéhokoli zákroku zvenčí z povinnosti úřední, dále že úkolem dohledu toho jest péče o zachování veřejného řádu, nikoliv ochrana individuálních práv nebo zájmů stran, a konečně že na výkon dozorčího práva státní správy nemá nikdo nárok (Boh. A 489/20, 1661/22, 9958/32 a j.). Z takto vymezené právní povahy institutu dozoru státní správy k obcím plyne pro daný případ, že, neshledal-li okresní úřad v usneseném umístění elektroměru v obecní kapli důvodu k dozorčímu zakročení po rozumu §§ 102 a 103 ob. řádu mor., nelze v »odvolání« farního úřadu v P. proti výroku tomu spatřovati opravný prostředek v technickém slova smyslu, ježto, jak řečeno, právo domáhati se dozorčího zakročení státní správy nikomu nepřisluší. Že pak »odvolání« to právě k tomu směřovalo, svědčí zřetelně jeho petit, »aby bylo uznáno právem, že obecní zastupitelstvo ve S. usnesením z 19. ledna 1929, aby elektroměr pro veřejné osvětlení byl umístěn ve vnitřku řím.-kat. kaple sv. Jana Křtitele ve S., překročilo meze své působnosti a tedy, aby usnesení toto bylo zrušeno jako nezákonné.«

Jestliže za toho stavu věci žal. zem. úřad k uvedenému »odvolání« výměr okr. úřadu zrušil a zároveň, použiv sám ve vlastním oboru své dozorčí pravomoci, vyslovil, že obecní zastupitelstvo ve S. sporným usnesením zákonné meze své působnosti překročilo a zákon porušilo,

nemá toto jeho rozhodnutí povahu instančního výroku o opravném prostředku k němu vzneseném, nýbrž teprve tento výrok jest dozorčím zákrokem podle § 102 ob. řádu mor., proti němuž se může obec v pořadí stolic bránit odvoláním k min. vnitra. Že v základě cit. předpisu je i vyšší úřad politický příslušný vykonávati přímo dozor státu nad obecními orgány, třeba by politický úřad podřízený neshledal k zákroku takovému důvodu, je patrné z ustanovení druhého odstavce § 102 ob. řádu mor., podle něhož »toto právo dohlédací konati bude předkem okresní úřad« (srv. Boh. A 4913/25).

Není-li podle toho, co řečeno, napadnutý výrok rozhodnutím zem. úřadu jako úřadu odvolacího, není z něho podle čl. 8 zák. č. 125/27 další odvolání vyloučeno. Označil-li tudíž žal. úřad přes to své rozhodnutí za konečné ve smyslu cit. zák. předpisu, učinil tak neprávem. V tomto nesprávném poučení o opravném prostředku, kterým byla stěžující si obec svedena k tomu, že podala stížnost k nss, místo aby se odvolala k min. vnitra, spočívá podstatná vada řízení; ježto však důvod, pro který k vadě této došlo, tkví zjevně v mylném právním pojetí činnosti žal. úřadu jako instančního místo správně dozorčí, bylo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 10.553.

Pozemková reforma: Je-li vlastník zabrané půdy na základě ujednání se stpú-em povinen odprodati část zabrané půdy do určité lhůty kupci, kterého mu stpú označí, nemůže stpú za kupce označiti družstvo, které v této době není ještě právně ustaveno.

(Nález ze dne 18. května 1933 č. 7765.)

V ě c: Jan Alexandr K. v Š. (adv. Dr. Viktor Kaplan z Prahy) proti státnímu pozemkovému úřadu v Praze o označení kupců zabraných nemovitostí.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí z 22. ledna 1931 zrušuje se pro nezákonnost. Nař. rozhodnutí z 11. února 1931, pokud se týká Středomoravského družstva obcí, zrušuje se pro nezákonnost, pokud se týká Pastevního družstva v C., zrušuje se pro vadnost řízení. Nař. rozhodnutí z 26. března 1931 zrušuje se pro vadnost řízení.

D ů v o d y: Podle protokolu o konečném vyřešení pozemkové reformy na zabraném majetku st-lově z 21. listopadu 1929 zavázal se st-l v odst. III. bodu 4, že bude-li jeho žádostem co do ponechání a propuštění půdy vyhověno, prodá do 31. března 1930 za cenu přidělovou osobě, pokud se týče osobám, které mu stpú označí, řadu nemovitostí, a mezi nimi i celý revír P. ve výměře 903 ha s výjimkou p. č. ... v B. o výměře 1 ha 51 a 42 m² (les za cestou), zemědělskou půdu o výměře 110 ha a jiné lesní plochy. Nedojde-li v této lhůtě a za uvedených podmínek k prodeji, má stpú právo převzít tyto nemovitosti podle §§ 14